O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____
2023 yil “29” 08

TARBIYA VA HUQUQ FANLARINI O’QITISH METODIKASI O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60112100-Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi

Chirchiq – 2023

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
THFO’M 304</td><td>O‘quv yili
2023-2024</td><td>Semestr
5</td><td colspan="2">ECTS - Kreditlar
4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek/rus</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tarbiya va huquq fanlarini o’qitish metodikasi</td><td>60</td><td>60</td><td>120</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni.

Fanni o‘qitishdan maqsad – umumiy o‘rta ta’lim va o‘rta maxsus kasb hunar ta’limi tizimida o‘qitiladigan tarbiya va huquq fanlarini o‘qitish metodikasi, fanning mazmun-mohiyati, metod va usullarini pedagogik texnologiyalar asosida fanni loyihalashtirish va rejalashtirishni o‘rganishga ko`maklashishdan hamda tarbiya va huquq fanlarini o‘qitish va jamiyatda insonlar huquqiy madaniyati, mamlakat barqaror taraqqiyotining o‘zaro nisbatini to‘laqonli his qilishlari, huquqiy tarbiyaning an’anaviy va zamonaviy usul va vositalarini bilishlari va amaliyotda qo‘llay olishlari iborat.

Fanning vazifasi – ta’lim jarayoni samaradorligini oshirish, zamon talablari, innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tarbiya va huquq fanlariga bo‘lgan munosabatlarni shakllantirish; talabalarga umumiy o‘rta ta’lim va o‘rta maxsus kasb hunar ta’limi tizimida o‘qitiladigan tarbiya va huquq fanlarini o‘qitish metodlarini o‘rgatish, talabalar ongida tarbiya va huquq fanlari haqida bilimlarni shakllantirish va rivojlantirish; talabalarga olgan bilimlarini amaliyotda qo‘llash metodlarini o‘rgatish; tarbiya fanlari bo‘yicha darslarni tashkil etish, dasr va uning turlarini ajratish, dasrda turli xil manbalardan, vositalardan foydalanish usullarini hamda tarbiya va huquq fanlari bo‘yicha darslarni tashkil etish, dars va uning turlarini ajratish, dasrda turli xil manbalardan, vositalardan foydalanish usullarini o‘rgatishdan iborat.

II. Nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Tarbiya va huquq fanlarini o’qitish metodikasi fanining predmeti, maqsad va vazifalari

Globallashuv jarayonida inson tarbiyasi ijtimoiy-madaniy jarayon sifatida. Mamlakatimizda ta’lim sohasidagi islohatlar mazmuni va samarasi. Ijtimoiy-gumanitar fanlarni o‘qitishdagi tizimli islohatlar mazmuni. Tarbiya va huquq fanlari o‘qitish metodikasining me’yoriy asoslari va ularning mazmuni. “Tarbiya va huquq fanlarini o’qitish metodikasi” fanining predmeti, maqsad-vazifalari.

2-mavzu. Tarbiya fani darsliklari va ularga qo‘yiladigan zamonaviy talablar

Umumta’lim maktablarida tarbya fanini joriy etishning dolzarbligi. Tarbiya fani darsliklari va ularga qo‘yiladigan zamonaviy talablar. Tarbiya va huquq fanlarining Davlat ta’lim standartlari, o’quv dasturlari. Darslik - o‘qitishning

	asosiy vositasi sifatida. Darslikning tarkibiy didaktik tuzilishi. Darslikga qo‘yiladigan didaktik talablar. Tarbiya fanini o‘qitishning tashkiliy shakllari. **3-mavzu. Tarbiya fanining didaktik asoslari** Didaktika tushunchasi. Ta’limning tadrijiy rivojlanishida didaktikaning ahamiyati. Zamonaviy pedagogikaning “Tarbiya” fani o‘qituvchisiga qo‘yiladigan kasbiy talablari. O‘qituvchi kompetentligining ta’lim sifatidagi ahamiyati. O‘qitish usullariga qo‘yiladigan didaktik talablar. Tarbiya va huquq fanlari darslarida manbalar va qo‘shimcha adabiyotlar bilan ishlash. Tarbiya fanini o’qitishning ilmiy, diniy, badiiy va falsafiy asoslari **4-mavzu. Dars. Uning turlari va tuzilishi.** Dars - ta’limning asosiy shakli sifatida. Dars, uning turlari va tuzilishi. Darsga qo‘yiladigan zamonaviy talablar. Darsning xususiyatlari. Darsga qo‘yiladigan zamonaviy talablar. **5-mavzu: Tarbiya fanini o‘qitish metodlari va klassifikatsiyasi** Uslub va uslibiyot tushunchalari tasnifi. Tarbiya darslari va ularning turlari. Tarbiya fanlarini o`qitish uslublari tasnifi. Huquq fanini o‘qitishning tashkiliy shakllari. Huquq fanini o‘qitish metodlari va klassifikatsiyasi. Zamonaviy huquq o‘qituvchisiga qo‘yiladigan talablar. Tarbiya fanini o‘qitish metodlari va klassifikatsiyasi. Tarbiya fani o‘qituvchisiga qo‘yiladigan talablar. **6-mavzu. Tarbiya fani o‘qituvchisiga qo‘yiladigan zamonaviy talablar** Tarbiya fanlarini o`qitishga bo`lgan yangicha yondashuvlar. Pedagog kasbining xususiyatlari, uning umumiy va kasbiy madaniyati. O‘qituvchining kompetentligi. O‘qituvchining tarbiyachi sifatidagi mahorati. O`qituvchining tarbiya texnologiyalari asosida faoliyat olib borishi. **7-mavzu. Tarbiya darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish** Pedagogik jarayonni amalga oshirish texnologiyasi. “Tarbiya” fani darslarida “Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish” texnologiyasi samaradorligi. Tarbiya fanini o‘qitishda muammoli ta’lim texnologiyasidan foydalanishning o‘ziga xos xususiyatlari. **8-mavzu. Tarbiya fani bo‘yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar** “Sinfdan tashqari ish” tushunchasining tarixi va uning mohiyati va shakllari. Darsdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘quvchilarni kitobxonlikga yo‘naltirish. Fan o‘qituvchilarining darsdan tashqari mashg‘ulotlarni rejalashtirishda sinf rahbarlari, ota-onalar bilan hamkorlikdagi faoliyat yo‘nalishlari. Darsdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘quvchilarning kasbiy o‘z-o‘zini anglashiga doir chora-tadbirlar.

	9 - mavzu: Tarbiya darslarida mustaqil ta'limni tashkil qilish Tarbiya darslarida mustaqil ta'limni tashkil qilish yo'llari. Mustaqil ta'lim, uning didaktik maqsadi va turlari. Tarbiya darslarida ta`lim oluvchilar mustaqil ta'limini faollashtirishda mediata'lim vositalaridan foydalanish. Mustaqil ishi bo'yicha maslahatlarni tashkil etish tartibi. **10 - mavzu: Tarbiya fani xonasining o'qituvchi tomonidan ilmiy-metodik jihozlanishi** Sinf xonasini o'quv-uslubiy ta'minlashga qo'yiladigan talablar. Sinf xonalarida asosiy me'yoriy hujjatlarning davlat standartiga muvofiqligini ta'minlash. Sinfning o'quv-uslubiy ta'minoti, o'quv jihozlari bilim, ko'nikmalarni shakllantirish manbai. O'quv jarayonida texnik vositalardan foydalanishning ahamiyati. **11-mavzu: Tarbiya darslarida axborot texnologiyalardan foydalanish** Axborot-kommunikatsi texnologiyalaridan foydalangan holda ta'lim jarayonini tashkil etish metodlari. Globallashuv sharoitida ijtimoiy tarmoqlarning ommalashuvi. Tarbiya jarayonida raqamli kompetentlikning ahamiyati. Maktab o'quvchilari dunyoqarashini rivojlantirishda ijtimoiy tarmoq imkoniyatlaridan ijobiy foydalanishning pedagogik shartlari. Maktab o'quvchilari dunyoqarashini ijtimoiy tarmoqlar vositasida rivojlantirish masalalari. Internet vositasida o'quvchi dunyoqarashini rivojlantirishning usul va vositalari. Tarbiya jarayonida raqamlashtirish kompetentligi. **12- mavzu: Tarbiya va huquq fanlarida pedagogik manbalar bilan ishlash** O'zbek xalq pedagogikasida "Avesto" qadimiy yozma manba sifatida. Sharq mutafakkirlarining tarbiya masalasidagi didaktik qarashlari. G'arb pedagogikasida tarbiya masalasidagi yondashuvlar. O'qituvchi pedagogik faoliyat sub'ekti sifatida. Tarbiya fanini o'qitishda xalq og'zaki ijodi namunalari, tarixiy bitiklar, sharq allomalar merosi, dini va badiiy adabiyotlardan foydalanish. **13-mavzu. Ta'lim klasteri tarbiya fanlarini o'qitish samaradorligini oshirishga nisbatan innovatsion yondashuv sifatida** Ta'lim klasterining nazariy asoslari. Ta'lim klasteri sharoitida tarbiya fanlarini o'qitishning samaradorligini oshirish. Ta'lim klasteri sub'yektlari o'rtasidagi o'zaro munosabat mexanizm. Ta'lim klasteri sharoitida ta'lim oluvchilarni to'g'ri kasb tanlashga yo'naltirish mazmuni va shartlari. Ta'lim klasteri sharoitida ta'lim oluvchilarni to'g'ri kasb tanlashga yo'naltirish metodikasi. Bo'lajak mutaxassislarni to'g'ri kasbga yo'naltirishda o'zaro hamkorlikning ahamiyati. **14-mavzu. Tarbiya va huquq darslarida pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish** Tarbiya va huquq darslarida pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish. Tarbiya va huquq darslarini o'qitishda innovatsion texnologiyalarni

tatbiq etish yo‘llari. Tarbiya va huquq fani bo‘yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar. Tarbiya va huquq fanlari xonasining o‘qituvchi tomonidan ilmiy-metodik jihozlanishi talablari. Tarbiya va huquq darslarida o‘quvchilarning bilim, malaka va ko‘nikmalarini tekshirish hamda baholash.

15-mavzu. Dunyo mamlakatlarida shaxs tarbiyasi masalalari

Yosh avlodni ma’naviy axloqiy tarbiyalshda oila va ta’lim mussasasining hamkorligi. Yoshlar huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini yuksaltirish muammolari: g‘oyalar va realizatsiya. Huquqshunoslik fanlarini o‘qitishga oid yangicha metod va ped-texnologiyalar. Ta’lim sifatini baholashning xalqaro tizimi.

III. Seminar mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Tarbiya va huquq fanlarini o’qitish metodikasi fanining predmeti, maqsad va vazifalari
2. Tarbiya fani darsliklari va ularga qo‘yiladigan zamonaviy talablar
3. Tarbiya fanining didaktik asoslari
4. Dars. Uning turlari va tuzilishi.
5. Tarbiya fanini o‘qitish metodlari va klassifikatsiyasi
6. Tarbiya fani o‘qituvchisiga qo‘yiladigan zamonaviy talablar
7. Tarbiya darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish
8. Tarbiya fani bo‘yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar
9. Tarbiya darslarida mustaqil ta’limni tashkil qilish
10. Tarbiya fani xonasining o‘qituvchi tomonidan ilmiy-metodik jihozlanishi
11. Tarbiya darslarida axborot texnologiyalardan foydalanish
12. Tarbiya va huquq fanlarida pedagogik manbalar bilan ishlash
13. Ta’lim klasteri tarbiya fanlarini o’qitish samaradorligini oshirishga nisbatan innovatsion yondashuv sifatida
14. Tarbiya va huquq darslarida pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish
15. Dunyo mamlakatlarida shaxs tarbiyasi masalalari

Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo‘yilgan masalani o‘rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to‘liq ochib beriladi.

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Darslik va o`quv qo`llanmalar bo`yicha fan boblari va mavzularini

	o`rganish 2. Normativ hujjatlar va tarqatma materiallardan foydalangan holda fanning ma’ruzalar qismini o`zlashtirish 3. Maxsus adabiyotlardan foydalangan holda fan bo`limlari yoki mavzulari ustida ishlash 4. Fanning talaba tomonidan o`quv-ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarilishi bilan bog`liq bo`lgan bo`limlarini va mavzularini chuqur o`rganish 5. Fan bo`yicha tuzilgan kazuslar ustida ishlash; 6. Masofaviy ta’limdan foydalanish va hokozo. 7. Tarbiya fanini o‘qitish metodikasi kursining tuzilishi, maqsadi va mazmuni, vazifasi va boshqa fanlar bilan aloqasi 8. Tarbiya fani darsliklari va ularga qo‘yiladigan zamonaviy talablar 9. Tarbiya fanini o‘qitish metodikasi fanining didaktik asoslari. 10. Tarbiya o‘qitish metodikasi fanlari darslarida manbalar va qo‘shimcha adabiyotlar bilan ishlash 11. Tarbiya fanini o‘qitishning tashkiliy shakllari. Dars, uning turlari va tuzilishi 12. Tarbiya fanini o‘qitish metodlari va klassifikatsiyasi 13. Tarbiya darslarida pedagogik texnologiyalaridan foydalanish 14. Tarbiya darslarida axbotrot texnologiyalaridan foydalanish 15. Tarbiya darslarida o‘quvchilarning bilim, malaka va ko‘nikmalarini tekshirish hamda baholash 16. Tarbiya fani bo‘yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar 17. Tarbiya fani xonasining o‘qituvchi tomonidan ilmiy-metodik jihozlanishi talablari. 18. Tarbiya fani o‘qituvchisiga qo‘yiladigan talablar 19. Tarbiya o‘qitish metodikasi fanini o‘qitishda masofali o‘qitishning o‘rni 20. “Tarbiya fanini o’qitishning ilmiy-amaliy markaz” faoliyati. “Tarbiya klasteri” loyihasi. 21. Huquqiy fanlar bo‘yicha kazuslar to‘plash va ular ustida ishlash; 22. Huquqiy fanlardan tayorlangan kurs ishlarini tahlil qilish. 23. Maktab huquqiy fanlar darsliklari tahlili. Professional va o‘rta maxsus ta’lim tizimidagi huquqiy fanlar darsliklari tahlili. 24. Aholining huquqiy madaniyati va bu sohadagi islohotlar natijasiga oid intervyu materialini va xulosa qismini tayyorlash. 25. Zamonaviy huquq o‘qituvchisiga qo‘yiladigan talablar. 26. Huquq fanini o‘qitishga oid yangicha metod va (yoki) ped-texnologiyasini yaratish. 27. Huquq fani darslarida manbalar va qo‘shimcha adabiyotlar bilan ishlash 28. Yoshlar huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini yuksaltirishga oid loyiha ishlab chiqish. 29. Normativ hujjatlar mazmunini teran anglashga xizmat qiluvchi tarqatma materiallar tayorlash va ulardan foydalangan holda mashg‘ulot tashkil etish.

3.	**VII. Ta’lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:** - “Tarbiya va huquq fanlarini o’qitish metodikasi” fanining mazmun-mohiyati, maqsad va vazifalari, Tarbiya va huquq fanlari darsliklari va ularga qo‘yiladigan zamonaviy talablar, Tarbiya fanining didaktik asoslari, Tarbiya fanini o‘qitish metodlari va klassifikatsiyasi, dunyo mamlakatlarida shaxs tarbiyasi masalalari haqida **tasavvurga ega bo‘lishi; (bilim)** - Tarbiya va huquq fanlarini o’qitish metodikasining xususiyatlarini to‘g‘ri anglash, dars, uning turlari va tuzilishi, Tarbiya va huquq darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish, Tarbiya fani bo‘yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar, Tarbiya va huquq darslarida mustaqil ta’limni tashkil qilish, Tarbiya darslarida axborot texnologiyalardan foydalanish hamda Tarbiya va huquq fanlarida pedagogik manbalar bilan ishlash haqida bilishi va ulardan **foydalana olishi; (ko‘nikma).** - Tarbiya va huquq fanlarini o’qitish metodikasi samaradorligini oshirishga nisbatan innovatsion yondashuv, Tarbiya fani xonasining o‘qituvchi tomonidan ilmiy-metodik jihozlanishi, ta’lim klasteri tarbiya fanlarini o’qitish, Tarbiya va huquq darslarida pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish hamda Tarbiya fani o‘qituvchisiga qo‘yiladigan zamonaviy talablarni qo‘llay olish haqida **malakalarga ega bo‘lishi kerak**.
4.	**VIII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	**X. Asosiy adabiyotlar:** 1. “Umumiy o‘rta ta’lim muassasalari o‘quvchilari uchun «Tarbiya» fani KONSEPSIYASI. https://lex.uz/ru/docs/4885018 2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – T.: O‘zbekiston, 2021. 464 b. 3. G‘affarova G., Toshtemirova S., Kashonova N. Tarbiya fanlarini o‘qitish metodikasi. Darslik. – Chirchiq: “Ilm-zakovat”, 2023. – 456 b. 4. Tojiboyeva D., Yo‘ldoshev A. Maxsus fanlarni o‘qitish metodikasi. - T., 2009. 5. Karimov O. Huquqshunoslik. Darslik. – T., 2010

XI. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 104 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 48 b.
1. 3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 488 b.
4. Muqimov Z. O`zbekiston davlati va huquqi tarixi. - T.: Adolat, 2003.
5. Avliyakulov N.X. Zamonaviy o'qitish texnologiyalari. - T., 2014.
6. Quronov M. va b. 5-sinf Tarbiya darsligi. T.: G`.G`ulom. 2020.
7. Quronov M. va b. 6-sinf Tarbiya darsligi. T.: G`.G`ulom. 2020.
8. Sattorov Sh. va b. 7-sinf Tarbiya darsligi. T.: O'zbekiston. 2020.
9. Zamonov Z. va b. 8-sinf Tarbiya darsligi. T.: Zamin nashr. 2020
10. Sattorov Sh. va b. 9-sinf Tarbiya darsligi. T.: O'zbekiston. 2020.
11. Quronov M. Bolam baxtli bo`lsin desangiz ... (Tarbiya kitobi) . T.: Ma'naviyat. 2013.
12. Qarshiboyev H.Q., Suvonov O.S., Qarshiboyev J.H. Mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning ilmiy – metodologik asoslari. - Guliston, 2011.

Axborot manbalari

1. http://www.gov.uz
2. http://www.lex.uz
3. http://www.Edu.uz
4. http://www.legislature.ru
5. www.cspi.uz
6. diss.natlib.uz
7. mystul.uz
8. stat.uz
9. http://www.Norma.uz
10. http://www.edu.uz
11. http:www.uzedu.uz
12. www.pedagog.uz
13. www.pedagog.uz
14. www.ziyonet.uz

7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil "29" avgust dagi qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun ma'sul:** G'affarova G.G'. CHDPU, "Milliy g'oya" kafedrasi mudiri, falsafa fanlar doktori, professor

9.	**Taqrizchilar:** M.X.Baratov - O‘zFA Davlat va huquq instituti bo‘lim boshlig‘i, yuridik fanlar doktori, professor R.A.Ikramov - CHDPU “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasi dotsenti, y.f.n.